

Katakana

カタカナ

さんか、わだい: カタカナ。
Sanka, Wadai: Katakana.
Lekcja 3, Temat: Katakana.

Witam Cię serdecznie po raz kolejny!

I jak się podoba nauka japońskiego? W poprzedniej lekcji nauczyłeś się, jak pisać po japońsku. Dzisiaj pokażę Ci, jak posługiwać się drugim alfabetem japońskim - katakaną - i jak za jego pomocą zapisać Twoje imię. Przejdziemy do tego już za chwilę, a teraz poproszę Cię, abyś przeczytał na głos to, co napisałam poniżej, i przetłumaczył to na język polski:

1. こんにちは!
2. さようなら!
3. またあした!

Zobacz odpowiedzi

1. Konbanwa! (Dobry wieczór!)
2. Sayounara! (Do widzenia!)
3. Mata ashita! (Do jutra!)

Poradziłeś sobie bez problemów? Pamiętaj, że możesz cały czas korzystać z tabeli ze znakami.

Katakaną posługujemy się do zapisywania różnego rodzaju wyrazów zapożyczonych do japońskiego z innych języków (tak jak w polskim słowo "komputer"), niejapońskich nazw własnych oraz imion i nazwisk obcokrajowców. Właśnie katakaną zapisalibyśmy Twoje imię, nazwisko czy nazwę miejscowości, w której mieszkasz.

Ponieważ w języku polskim jest więcej dźwięków niż w języku japońskim, może się zdarzyć, że

Twoje imię lub nazwisko będzie brzmiało nieco dziwnie po japońsku, jako że do jego zapisu posłużymy się prawdopodobnie mniejszą niż oryginalnie ilością dźwięków. Polskie imiona i nazwiska zostaną "uproszczone" do ich wymowy japońskiej, czyli można powiedzieć, że zostaną "zjapońszczone". Ale zacznijmy od poznania samego alfabetu.

Spójrz teraz na katakanę na tabeli z alfabetami japońskimi. Jak widać, układ jest taki sam jak przy hiraganie. Przeważnie stosują się też do katakany takie same zasady.

Udźwięczniamy spółgłoskę poprzez dodanie dwóch kreseczek obok lub kółeczka w przypadku samogłoski "p", np:

キ "ki" - ギ "gi"
サ "sa" - ザ "za"
ト "to" - ド "do"
ハ "ha" - バ "ba"
フ "fu" - ブ "pu"

キ、ギ、サ、ザ、ト、ド、ハ、バ、フ、ブ
ki, gi, sa, za, to, do, ha, ba, fu, pu
przykłady sylab zwykłych i udźwięcznionych

Również podobnie jak w hiraganie, podwajamy następną spółgłoskę poprzez użycie pomniejszonego znaku "tsu" ッ, np:

マッチ "macchi" - zapalki
ヨット "yotto" - jacht

マッチ
macchi
zapalki

ヨット
yotto
jacht

Tak samo tworzymy także sylaby złożone. Składamy sylaby zakończone na dźwięk "-i" (np. キ "ki", シ "shi", チ "chi") z pomniejszonymi znakami ヤ "ya", ユ "yu", ヨ "yo" w celu zapisania np.

takich sylab: キャ "kya", キュ "kyu", キョ "kyo", na przykład w takich wyrazach:

ワルシャワ "Warushawa" - "Warszawa"

ジョン "Jon" - "John" (imię)

ワルシャワ

Warushawa

Warszawa

ジョン

Jon

John

Nieco inna zasada niż przy hiraganie dotyczy jednak przedłużania samogłosek. W katakanie jest to prostsze: aby przedłużyć samogłoskę, posługujemy się kreską wyglądającą jak myślnik: "ー", np. "choo": チョー. W alfabecie łacińskim będzie to po prostu zapisywane "aa", "ii", "uu", "ee", "oo". Spójrz na poniższe przykłady:

チーズ "chiizu" - "ser"

ジュース "juusu" - "sok"

コーヒー "koohii" - "kawa"

コーラ "koora" - "Cola"

チーズ

chiizu

ser

ジュース

juusu

sok

コーヒー

koohii

kawa

コーラ

koora

Cola

Wcześniej wspomniałam, że w języku japońskim jest mniej dźwięków niż w języku polskim, a także w wielu innych językach. Dlatego też, chcąc zapożyczyć z innych języków wyrazy, których wymowa tak naprawdę byłaby niemożliwa po japońsku, stworzono dodatkowe, nieistniejące wcześniej w tym języku złożenia sylab:

ヴ **"v"** "u" z udźwięcznieniem, czyli dwoma kreseczkami

ヴァ **"va"** udźwięcznione "u" z pomniejszonym "a", np:

ヴァイオリン "vairin" - "skrzypce"

ヴァイオリン

vairin

skrzypce

ヴィ **"vi"** udźwięcznione "u" z pomniejszonym "i", np:

ヴィーナス "viinasu" - "Wenus"

ヴィーナス

viinasu

Wenus

ヴウ **"vu"** udźwięcznione "u" z pomniejszonym "u"

ヴェ **"ve"** udźwięcznione "u" z pomniejszonym "e"

ヴォ **"vo"** udźwięcznione "u" z pomniejszonym "o"

ウィ **"wi"** "u" z pomniejszonym "i", np:

ハロウィーン "harowiin" - "Halloween"

ハロウィーン

harowiin

Halloween

ウエ **"we"** "u" z pomniejszonym "e", np:

ハイウエ "haiwee" - "autostrada"

ハイウエー

haiwee

autostrada

ウォ **"wo"** "u" z pomniejszonym "o", np:

ミネラルウォーター "mineraruwootaa" - "woda mineralna"

ミネラルウォーター

mineraruwootaa

woda mineralna

シェ **"she"** "shi" z pomniejszonym "e", np:

シェリ "sherii" - "sherry"

シェリー

sherii

sherry

ジェ **"je"** "ji" z pomniejszonym "e", np:

ジェームス "Jeemususu" - "James" (imię)

ジェームス

Jeemususu

James

チェ **"che"** "chi" z pomniejszonym "e", np:

チェリ "cherii" - "wiśnia"

チェリー

cherii

wiśnia

ファ **"fa"** "fu" z pomniejszonym "a", np:
ファストフード "fasutofuudo" - "fast food"

ファストフード
fasutofuudo
fast food

フィ **"fi"** "fu" z pomniejszonym "i", np:
フィリピン "Firipin" - "Filipiny"

フィリピン
Firipin
Filipiny

フェ **"fe"** "fu" z pomniejszonym "e", np:
カフェ "kafe" - "kawiarnia"

カフェ
kafe
kawiarnia

フォ **"fo"** "fu" z pomniejszonym "o", np:
フォーク "fooku" - "widelec"

フォーク
fooku
widelec

ティ **"ti"** "te" z pomniejszonym "i", np:
パーティー "paatii" - "impreza"

パーティー
paatii
impreza

ディ **"di"** "de" z pomniejszonym "i", np:
ディージェイ "dijee" - "DJ"

ディージャー

dijee

DJ

デュ **"dyu"** "de" z pomniejszonym "yu", np:

デュエット "dyuetto" - "duet"

デュエット

dyuetto

duet

ツァ **"tsa"** "tsu" z pomniejszonym "a"ツェ **"tse"** "tsu" z pomniejszonym "e"ツォ **"tso"** "tsu" z pomniejszonym "o"

Nie musisz uczyć się powyższych słówek na pamięć, są one umieszczone tutaj wyłącznie dla pokazania prawidłowej wymowy. Jeśli zależy Ci na wszystkich tych złożeniach sylab spisanych w jednym miejscu, zajrzyj do Ściągi, gdzie wszystko jest wypisane.

Spróbujmy teraz wykorzystać katakanę w praktyce. Co powiesz na przykład, żeby zapisać po japońsku swoje imię? Jednak, jak już na pewno zauważyłeś, jedyną spółgłoską występującą samodzielnie jest "n", żadna inna spółgłoska nie występuje bez towarzyszącej jej samogłoski. Te różnice w dźwiękach sprawiają, że chcąc zapisać obce wyrazy (na przykład imiona czy nazwiska) po japońsku, musimy je odpowiednio dopasować do wymowy i pisma japońskiego. Nie będzie tu żadnych problemów przy imionach np. Monika, Teresa czy Kuba, ponieważ można bez problemów zapisać każdą z występujących tam sylab. Jednak pewne niejasności mogą się pojawić przy imionach typu: Marcin, Piotrek, Paulina itd. W takich wypadkach warto kierować się kilkoma wskazówkami:

- "r" i "l" to w japońskim ten sam dźwięk,
- warto pamiętać o zasadzie "niemego u", czyli o tym, że niekiedy nie wymawiamy "u",
- przy "t" w złożeniach spółgłosek używamy znaku ト "to", np:

ピョトレク Pyotoreku - Piotrek

マルチン Maruchin - Marcin

ピョトレク
Pyotoreku
Piotrek

マルチン
Maruchin
Marcin

Spróbuj teraz zapisać swoje imię po japońsku, jak też imiona członków rodziny i znajomych. Pamiętaj, że kluczem do zapamiętania hiragany i katakany jest regularne powtarzanie, ćwiczenie i używanie w praktyce. Im częściej będziesz te dwa alfabety czytał i zapisywał, tym łatwiej się ich nauczysz!

Pokażę Ci teraz jeszcze trochę przykładowych imion polskich i jak powinno się je zapisywać:

クバ "Kuba"
アニア "Ania"
マリシャ "Marisha" - "Marysia"
テレサ "Teresa"
アガ "Aga"
パウリナ "Paurina" - "Paulina"
モニカ "Monika"
マテウシュ "Mateushu" - "Mateusz"
ユリア "Yuria" - "Julia"
ナタリア "Nataria" - "Natalia"
カロール "Karoru" - "Karol"
パヴェウ "Paveu" - "Paweł"
ミハウ "Mihau" - "Michał"
オラ "Ora" - "Ola"
ゾーシア "Zoosha" - "Zosia"
カミル "Kamiru" - "Kamil"
ラファウ "Rafau" - "Rafał"
カーシャ "Kaasha" - "Kasia"
マルタ "Maruta" - "Marta"
エリザ "Eriza" - "Eliza"

Umiesz już napisać swoje imię po japońsku? Jeśli jeszcze nie jesteś tego pewny, to zastanów się, jak można by je przystosować do japońskiej wymowy, uprościć i "zjapończyć". Pokieruj się także tym, jak zapisałam inne imiona.

To byłby koniec na dzisiaj. Liczę jednak, że sięgniesz do następnych lekcji z przyjemnością i entuzjazmem! Z każdą z nich dowiesz się czegoś nowego i nauczysz się coraz więcej! Polecam Ci również zrobienie wszystkich ćwiczeń do lekcji.

さようなら! Sayounara!

Marysia

Dodatek: Zasady wymowy dla liter i sylab występujących w tej lekcji

v

czytamy jak [w]

Ściąga

Podstawowe informacje o katakanie

Użycie:

Służy głównie do zapisu wyrazów zapożyczonych z innych języków, niejapońskich nazw własnych oraz nazwisk i imion obcokrajowców.

Przedłużanie samogłosek:

aa, ii, uu, ee, oo (czytane [aa], [ii], [uu], [ee], [oo]), zapisywane "□", np. チーズ "chiizu"

Udźwięcznianie spółgłosek:

"k", "s", "t", "f" i "h" dzięki dodaniu do znaku dwóch kreseczek zmieniają się w spółgłoski dźwięczne "g", "z", "d" i "b"

"f" oraz "h" dzięki dodaniu kóleczka zmieniają się w "p".

Podwojenie następnej spółgłoski:

Dla podwojenia następnej spółgłoski używamy pomniejszonego znaku "tsu" ッ, np. ヨット "yotto".

Sylaby złożone:

Możliwe jest złożenie sylab zakończonych dźwiękiem "-i" oraz pomniejszonych znaków "ya" ヤ, "yu" ュ, "yo" ヨ, np. dla utworzenia takich sylab:

"kya" キヤ, "kyu" キユ, "kyo" キヨ.

Dodatkowe dźwięki zapisywane katakaną

ヴ "v"	"u" z udźwięcznieniem, czyli dwoma kreseczkami
ヴァ "va"	udźwięcznione "u" z pomniejszonym "a"
ヴィ "vi"	udźwięcznione "u" z pomniejszonym "i"

ヴウ "vu"	udźwięcznione "u" z pomniejszonym "u"
ヴェ "ve"	udźwięcznione "u" z pomniejszonym "e"
ヴォ "vo"	udźwięcznione "u" z pomniejszonym "o"
ウィ "wi"	"u" z pomniejszonym "i"
ウェ "we"	"u" z pomniejszonym "e"
ウォ "wo"	"u" z pomniejszonym "o"
シェ "she"	"shi" z pomniejszonym "e"
ジェ "je"	"ji" z pomniejszonym "e"
チェ "che"	"chi" z pomniejszonym "e"
ファ "fa"	"fu" z pomniejszonym "a"
フィ "fi"	"fu" z pomniejszonym "i"
フェ "fe"	"fu" z pomniejszonym "e"
フォ "fo"	"fu" z pomniejszonym "o"
ティ "ti"	"te" z pomniejszonym "i"
ディ "di"	"de" z pomniejszonym "i"
デュ "dyu"	"de" z pomniejszonym "yu"
ツァ "tsa"	"tsu" z pomniejszonym "a"
ツェ "tse"	"tsu" z pomniejszonym "e"
ツォ "tso"	"tsu" z pomniejszonym "o"

Dodatkowe słówka

マッチ	zapalki
macchi	
ヨット	jacht
yotto	
ワルシャワ	Warszawa
Warushawa	
チーズ	ser
chiizu	

ジュース	sok
juusu	
コーヒー	kawa
koohii	
コーラ	Cola
koora	
ヴァイオリン	skrzypce
vaiorin	
ヴィーナス	Wenus
viinasu	
ハロウィーン	Halloween
harowiin	
ハイウェイ	autostrada
haiwee	
ミネラルウォーター	woda mineralna
mineraruwootaa	
シェリー	sherry
sherii	
チェリー	wiśnie
cherii	
ファストフード	fast food
fasutofuudo	
フィリピン	Filipiny
Firipin	
カフェ	kawiarnia
kafe	
フォーク	widelec
fooku	
パーティー	impreza
paatii	
ディージェー	DJ
dijee	
デュエット	duet
dyuetto	